

Gabinet w klinice
dr Tilszer medycyna estetyczna

Fot. Piotr Gęsiński

Bezpieczeństwo zabiegów kosmetycznych

Właściwie postawiona diagnoza kosmetyczna stanowi podstawę do prawidłowo wykonanego zabiegu lub określenia przeciwwskazań uniemożliwiających jego przeprowadzenie.

*mgr Joanna Klonowska, Wydział Nauk o Zdrowiu,
Wyższa Szkoła Infrastruktury i Zarządzania w Warszawie*

Do kluczowych umiejętności kosmologa zalicza się **zdolność rozpoznawania rodzajów cer, znajomość sposobów ich pielęgnacji oraz udzielanie porad kosmetycznych**. Właściwie postawiona diagnoza kosmetyczna jest **podstawą dobrze wykonanego zabiegu**. Powinna być stawiana na podstawie badania skóry i jej przydatków oraz wywiadu przeprowadzonego z pacjentem. **Uzyskane dane stanowią podstawę dla stworzenia karty pacjenta i określenia przeciwwskazań, czyli listy czynników uniemożliwiających wykonanie zabiegu**.

Ingerencja w skórę, jaką jest **zabieg kosmetyczny**, ma **zwykle charakter powierzchniowy**, dotyczy głównie warstwy rogowej naskórka, niemniej często dotyka pozostałych głębszych warstw. **Powszechne jest przekonanie, że czynności związane z kosmetyką są zupełnie bezpieczne**. Żeby zabieg kosmetyczny spełnił oczekiwania pacjenta, musi zostać odpowiednio przygotowany przez osobę wykonującą, jak również sam **pacjent nie powinien zatajać informacji o swoim stanie zdrowia**. Każde działanie kosmetyczne może być **przyczyną powikłań**. Kosmetolodzy wykonujący procedury zabiegowe, ale także poddający się im pacjenci muszą mieć świadomość, że nie istnieje za-

bieg uniwersalny, doskonały preparat a **każda z metod niesie ze sobą ryzyko powikłań** (wprawdzie niewielkie i zazwyczaj odwracalne, jednakże w przypadku zabiegów wykonywanych ze wskazań estetycznych bardzo istotne). Dlatego znajomość produktów, technik zabiegowych ale również ich potencjalnych działań niepożądanych jest niezbędna dla każdego kto je wykonuje. Kwestią równie ważną, jak i powiązaną z możliwością komplikacji jest występowanie czynników, które mogą je wywoływać. Często czynnik ten jest równoznaczny z przeciwwskazaniem do wykonania danego zabiegu.

Z punktu widzenia bezpieczeństwa jednym z najważniejszych elementów zabiegu kosmetycznego jest **diagnostyka kosmetyczna**. Celem diagnostyki jest postawienie diagnozy kosmetycznej, określenie oczekiwań pacjenta co do efektów pielęgnacji profesjonalnej ale również określenie przeciwwskazań do rekomendowanego zabiegu. Składa się na nią badanie wzrokiem, dotykiem oraz przy użyciu odpowiedniej aparatury a także przeprowadzenie wywiadu kosmetycznego.

Wywiad

Minimalny czas na przeprowadzenie wywiadu przed pierw-

szym zabiegiem to 20 minut i należy go uwzględnić przy umiarkowaniu wizyty, tak, aby mógł on być wykonany wnikliwie, rzetelnie i bez pośpiechu. Wywiad przeprowadzamy ustnie bądź w formie ankiety, zadając pytania otwarte, półotwarte i zamknięte. Po zebraniu danych osobowych oraz zgody na ich gromadzenie i przetwarzanie, należy zapytać pacjenta o szereg informacji, które można pogrupować w następujące obszary:

Dane dotyczące stanu zdrowia: obecne i przebyte choroby ogólnoustrojowe i dermatologiczne, alergie, zaburzenia hormonalne, stosowane przewlekłe i doraźne leki, suplementy diety.

Styl życia: wykonywany zawód i warunki pracy, dieta i sposób odżywiania, rodzaje aktywności fizycznej, ilość wolnego czasu, preferowane metody wypoczynku, używki.

Historia pielęgnacji kosmetycznej:

- Dotychczasowa pielęgnacja profesjonalna (jakie zabiegi i jak często, z jakim skutkiem)
- Dotychczasowa pielęgnacja codzienna (nawyki, stosowane kosmetyki, sposób oczyszczania skóry – mycie, peelingi, pielęgnacja dzienna i nocna – kremy, serum oraz specjalna – maski)
- Reakcja na składniki kosmetyków, podrażnienia, nadwrażliwość, alergie na kosmetyki

Badanie skóry

Pierwsze wstępne badanie powinno się odbyć zanim zostanie wykonany demakijaż. Można wtedy sprawdzić stopień naturalnego nawilżenia i natłuszczenia skóry co nie jest możliwe po wstępnym oczyszczeniu. Po usunięciu makijażu ocenie zostają poddane: koloryt, ukrwienie, rzeźba, napięcie, ilość i jakość zmarszczek, zmian pigmentacyjnych, zapalnych, naczyńniowych. Oględziny skóry wykonywane są za pomocą wzroku i dotyku, ewentualnie z użyciem specjalistycznej aparatury diagnostycznej np. lampa Wooda, dermatoskop, pehametr, korneometr, sebumetr, ewaporymetr.

W zależności od potrzeb **diagnostykę należy modyfikować** tak, aby uzyskać informacje niezbędne do wykonania konkretnego zabiegu. W nieco inny sposób przebiega zbieranie danych przed zabiegami z zakresu podologii, a inaczej w przypadku zabiegów upiększających z zakresu wizażu, stylizacji paznokci, czy pielęgnacji ciała i modelowania sylwetki. Każdemu klientowi korzystającemu z usług gabinetu kosmetycznego należy założyć **kartę pacjenta**, w której powinny być zanotowane **najistotniejsze informacje dotyczące stanu skóry przed i po wizycie, rodzaju wykonanego zabiegu, doboru preparatów i zasad ich stosowania oraz**

zalecenia pielęgnacyjne do domu. Karta pacjenta służy kosmetologowi do porównania wyników pielęgnacji i wprowadzania zmian w jej sposobie oraz stosowania preparatów kosmetycznych. W karcie pacjenta zapisywane są wszystkie dane uzyskane w trakcie diagnostyki kosmetycznej. Dokumentacja pacjenta **w gabinetach kosmetycznych działających w ramach nieregulowanej działalności gospodarczej prowadzona jest w dowolny sposób**, inaczej niż w tych, które funkcjonują jako przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, gdzie prowadzenie i przechowywanie dokumentacji pacjentów reguluje Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania.

Istnieją czynniki, które częściowo lub całkowicie **wykluczają wykonanie zabiegu.** Na przykład **obecność rozrusznika serca czy implantów zębowych uniemożliwia wykorzystanie fal radiowych.** Jedyną alternatywą w tych przypadkach jest dobranie innej metodyki zabiegu, zastąpienie jednego aparatu innym lub zrezygnowanie z niego. Czynniki te, wymieniane jako **przeciwwskazania zabiegowe**, można określić jako:

- **medyczne** – wykonanie zabiegu związane z ryzykiem pogorszenia stanu zdrowia lub wystąpienia powikłań (opóźnienie gojenia, infekcje, zbliznowacenie, przebarwienia)
- **psychospołeczne** – nadmierne oczekiwania co do efektów, brak współpracy z kosmetologiem (przy zabiegach dermo-inwazyjnych należy zalecić pielęgnację przed-zabiegową, która dyscyplinuje pacjenta i pozwala określić możliwości współpracy z pacjentem)
- **kosmetyczne** – równoległe prowadzone inne programy pielęgnacji kosmetycznej (mikrodermabrazja, elektroliza, laser, złuszczenie chemiczne, rozjaśnianie)
- **ekonomiczne** – koszty zabiegu przekraczające możliwości finansowe pacjenta.

Rolę równoznaczną z wyżej wymienionymi czynnikami pełni osoba wykonująca zabieg. Podczas przygotowania osnowy zabiegu, przeprowadzenia wywiadu zdrowotnego, jak i w czasie samego zabiegu **powinna służyć odpowiedzią na każde pytanie pacjenta.** Bezsporne jest także zachowanie wysokiej higieny podczas pracy i wysokie kwalifikacje zawodowe. Pozwala to zminimalizować możliwość wystąpienia efektów niepożądanych.

Osoby poddające się zabiegom kosmetycznym, często nie zastanawiają się nad jego możliwymi powikłaniami. Również jako osoby, które wykonują zabiegi, zakładamy, że przebiegną pomyślnie i bez szkody dla pacjenta. **Zawsze należy mieć świadomość, że zabieg kosmetyczny to celowa, najczęściej chemiczna i mechaniczna ingerencja w ludzkie ciało.**

JOANNA KLONOWSKA, DZIEKAN WYDZIAŁU NAUK O ZDROWIU W WYŻSZEJ SZKOLE INFRASTRUKTURY I ZARZĄDZANIA W WARSZAWIE

Nauczyciel akademicki na kierunku kosmetologia. Kosmetolog, absolwentka Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Łodzi. Pedagog z wieloletnim doświadczeniem. Ratownik medyczny, menager służby zdrowia. Z pasją zajmuje się pogłębianiem wiedzy z obszarów kosmetologii, andragogiki, edukacji zdrowotnej oraz zdrowia publicznego.